

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. De proprietate, quid sit, & quo differat à possess.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Judicis: VII. est ex æquitate *l. Si & me & Titium D. Si certum petatur VIII. est conditio ex l. Si coloni 14. Cod. De agric. & censitis lib. 11. & sic de similibus aliis: de quibus, & quæ ad singula requirantur, vide apud Marantam *Dissin.* 7. à num. 28.*

15. Possessorium retinendæ possessionis communiter duplex statuunt: alterum ordinariæ, quod & plenarium dicitur: alterum Summarium, sive Extraordinarium seu Momentaneum. Plenarium sive Ordinarium vocant, quando plena causæ cognitio adhibetur & servato ordine juris, plenè discutitur atque examinatur, utrum actor ab adversario suo possideat rem, de qua agitur, non vi, non clam, non præcario, *l. 1. D. Vis possidetis*. Et in hoc iudicio plenæ requiruntur probationes, quia magni est momenti & præjudicii, propter commodum possessionis; licet ea in petitorio recuperari possit, latè *Gail. 1. Observ. 7.*

16. Summarium illud dicitur, in quo, nullo juris ordine servato, summarim Judex cognoscit, uter ex litigantibus possideat tempore litis motæ; ad eum finem, ut ille tamquam possessor constituatur, & alter sit petitor, ita ut saltem ei maseat jus suum, tam quoad plenarium possessorium, quam quoad petitorium. Huic autem possessorio Summario nunquam locus esse solet, quando uterque, ex litigatoribus ita contendit se possidere, ut libellum offerre nolit, & periculum est, ne veniatur ad arma: tunc enim Judex, re summarim cognita, solet sine præjudicio partium declarare, interim alterum ex litigatoribus possessorem esse, donec de possessione plenius cognoscatur *test. in l. Equissimum alias l. Si cuius 13. §. 3. D. De usufructu, ibi, cur enim, inquit Julianus, ad arma & rixam procedere patitur Prator, quos potest, jurisdictione sua componere?*

17. Dicitur autem Summarium; vel etiam Summarissimum, secundum *Interpp.* quia in eo absque rela iudicii, & sine longa protelatione litis, sola facti veritate probabiliter inspecta, celeriter & velo levato, ut aiunt, procedendum est, *l. Si coloni Cod. De agric. & censitis lib. 11. ibi, celeri reformatione, Clement. Sape De verb. significat Clement. Dispensiosam de iudicii.* Momentaneum vero dicitur, quia sententia in eo lata non perpetuum sed momentaneum, & re-

parabile præjudicium adfert, quod in ordinario & pleno possessorio reparari potest, cum sit mera puraque interlocutio neutri parti, sive in possessorio ordinario sive in petitorio, præjudicialis. Unde interim aut Fiduciaria aut Depositaria possessio aut Provisionale remedium vel decretum appellatur: in eoque imperfectæ & semiplenæ, quia modici est præjudicii probationes admittuntur, *Gail. d. Observ. 7. nu. 6.*

18. Denique probatur possessio variis modis, veluti ex perceptione, fructuum, censuum, & collectarum solutione, cæterisque a cibus juris possessorii iure factis, demonstratione vicinitatis, scientia, locatione, plantatione, latione, & sic de aliis, quos refert *Wesemb. ad Tit. D. De acquir. vel amitt. possess.*

§. II.

De Proprietate, quid sit, & in quo differat à Possessione,

1. *Definitio Proprietatis, Inter eam & Dominionum non esse discrimen.*
2. *Differentia inter Proprietatem & Possessionem.*

1. Quod ad Proprietatem attinet, ea definitur Jus plenè & perfectè disponendi de re pro libitu & arbitratu, nisi lege vel conventionem quis prohibeat. Et hinc quisque dicitur rei suæ moderator & arbiter. Verius autem est, quidquid alii sentiant, inter Proprietatem & Dominionum hoc loco non esse discrimen, sed promiscuum eorum usum. Nam quod de proprietate scribit *Callistratus in l. Si de vi 37. D. De iudiciis*, idem de dominio in eadem questione scribit *Martianus in l. Qui catu 5. §. 1. D. Ad Leg. Iuliam de vi publica*. Id ipsum patet etiam ex *l. Exitus 35. D. De acquir. possess. l. Ordinarii 13. Cod. De rei vindicat.*

Possessio vero & proprietatem licet versetur circa eadem corpus seu eandem rem, & utrumque sit jus incorporale, atque à possessione dominium incipere dicitur, *l. 1. §. 1. D. De acquir. possess.* & per eandem personas acquirantur, *instit. Per quas personas nobis oblig. acquir.* tamen adeò diversæ ac separatae sunt naturæ, dicit *Jurisconsultus in l. Naturaliter 12. D. De acquir. possess.* proprietatem nihil habere commune cum possessione,

§. III.
Quis in causa possessionis sit Judex
competens

1. *Judicium hoc, etiam in spiritualibus, spectare ad judicem laicum,*
2. *Sententia contraria,*
3. *Ea de jure verior.*
4. *Prior tamen recepta in praxi.*
5. *Causa possessionis & proprietatis coram eodem judice tractanda.*

1. Videndum nunc, quis in causa possessionis & proprietatis Judex sit competens, In primis, loquendo de possessorio per se & formam à proprietate, sunt qui velint, possessorium retinendæ & recuperandæ spectare ad Judicem laicum, qui est Ordinarius loci, in quo res de qua agitur, sita est: Etiam tunc, cum de possessorio beneficiorum decimarum, Jurispatronatus agitur, *Glos. in c. Litteras sup. De juramento calumnia, Guido Papæ, Decis 71 & 85. Gail. 1. Observ. 37 n. 5. & multi alij. Probatur per. 7. inf. Qui filij sint legitimi, in verbis, Nos attendentes, quod ad Regem pertinet, non ad Ecclesiam de talibus possessionibus judicare. Item per eam. perimus x. quest. 1. ubi Pont. Judicare videtur, ad eundem esse Rectorem provincie in causa possessionis rei Ecclesiasticæ, quam aliquis in valet per e. ult. sup. De judiciis, ubi Judex secularis de possessione inter quendam Abbatem & Monachos, ex una, & communitatem ejuſdem caſtri, ex altera, cognoscit: Nec tamen improbat Pontifex, sed potius confirmat: Ea scilicet ratione, quod possessorium rei spiritualis non sit, quod spirituale sed temporale & potius in factis quam in jure consistat.*

Ideoque, licet in causis spiritualibus non juret de calumnia, e. 2. sup. De juramento calum. tamen si pro re spirituali possessorio agatur judicio, necesse est jurare de calumnia, e. Litteras, §. praterea inf. De restitu. spoliat. *Glos. ibid. in v. juramento, & in d. c. 2. in v. rebus spiritualibus.*

2. Contra contendunt alij, in possessorio rei spiritualis judicio Judicem Ecclesiasticum esse competentem, Anton. Butrius in d. c. ult. sup. De judiciis, August. Bellous, ad rubr. d. tit. numer. 55. Covarr. Pract. quest. cap. 35. num. 1. versic. 2. conclusio *. Quæ sententia de jure verior apparet, præsertim quando de possessorio rei spiritualis

Et, ut ex multis differentiis paucas delibemus, nihil vetat eum esse possessorem, qui dominus non sit; & contra, eum dominum esse, qui non possideat, d. l. Exitus Rursus dominium in titulo non acquiritur, l. Nunquam nuda 31. D. De acquir. rer. dominio; possessio vero in profanis titulis adminiculum non desiderat, nisi adversus eum, à quo possidetur, l. Clam possideri 6 §. qui ad nundinas ff. De acquir. possess. Nudo etiam animo interdum acquiritur proprietates, l. cum Hæredes 21. D. d. s. possessio nunquam, l. 3. in princ. D. eod. Et contra solo animo amittitur possessio, d. l. 3. §. in amittenda: Non etiam dominium, l. Si quis vi 17. §. 1. D. eod. Præterea possessio ex pluribus causis haberi potest, d. l. 3. §. ex pluribus causis: at vero dominium non nisi ex una causa acquiritur, l. Et an eandem 14. §. actiones D. De except. rei judicata. Rursus in vitium litigiosæ res cadit, si de proprietate controversa in judicio moveatur, l. 1. junctis Aus. hont. Litigiosa Cod. de litigiosis: Non item si de sola possessione. Insuper possessor actoris seu petitoris partes non sustinent, nec cogitur possessionem cedere, nisi probanti se esse dominum, l. ult. Cod. de rei vindicat. Et ubique in pari causa, etiam turpitudinis & delicti, potior est conditio possidentis, e. Cum partium De R. l. m. 6. & præsumptionem pro se habet, item re pluribus venditæ, is dominus efficitur, cui prius traditur res, etiam si in contractu sit posterior, l. Quoribus 15. Cod. De rei vindicat.

Præterea causa possessoria dicitur momentanea & summaria, nec à sententia super ea lara admittitur appellatio, saltem ad impediendum effectum executionis, l. 1. Cod. Si de momentanea possess. &c. Nec publicatio testium productorum in causa possessoria impedit eorumdem productorem in petitoria, etiam super iisdem vel directe contrariis articulis, DD. in c. Veniens inf. De testibus. Denique, ut alias differentias omittam, exceptio rei judicatæ ex alterutra causa alteri non obest, quo minus qui de una egit, altera experietur,

d. l. Et an eandem.